

her, er, at der er en Ubillighed, som Lovgivningen selv har skabt, og som den har kastet over paa nogle ganske enkelte Familier derved, at den berøver dem en Afkomst, en Gynst — man kalder det, hvad man vil — som de tidligere havde havt, og havde havt i Ly af den hele historiske Udvikling, samtidig med at man har gjort den samme Afkomst i høit Grad haandgribelig for de øvrige 9 Familier. Det kan ikke negtes, at der her er Spørgsmaal om Fremme af en for det hele Samfund nyttig Foranstaltning; det er derfor, at Loven af 19de Februar, 1861, traf den Foranstaltning, som den kvæf. Nu vil man sige: Sa, det maae Folk finde sig i at falde søm Offer for en saadan Foranstaltning, og der er jo navnlig i det andet Thing til Støtte for denne Betragtning som ogsaa her her kommer frem, henvist til Møllerne og flere Andre. Men ligesom Møllerne saaledes vade ogsaa Høfere og Kromænd og flere underkastede samme Skæbne. Men her pille man den tiende Familie, og stiller den ikke alene ugunstigere Igeoverfor de andre Fæstefamilier, forsaavidt som man berøver den den Afkomst den ellers i Rigtighed med de andre vilde have havt til at beholde sin Gaard, men stiller den endog ipaa en endnu ugunstigere Maade end de Ande, idet disse netop blive begunstigede ved det Offer, som den maa bringe. Det er min Mening, at det er billigt, at man søger at værne om den endige Ode Familie. Jeg kan imidlertid godt være enig med det ierede Medlem, der først havde Ordet idag (Haffner) i, at der maaskee ikke er nogen stor Trang til Loven, det indrømmer jeg villig, idet jeg ogsaa har det Hage og den Forvigtning, at det ligger ikke blot i de danske Godsejeres gyden Bille, men ogsaa i deres Interesser, at de vil se at komme til en Overenskomst med Brugøren, og at denne Lode Gaard til Men, mine Herre! I samme Forhold som man anstændig dette, svinder, og saaledes Betydningen af Modstanden i derimod. Desuden maa man ikke glemme, at der paa sine Steder af Landet er Forhold, hvor Gods-ejernes med den bedste Wille af Bønderne ikke kunne skaffe de Bedkommende en anden Gaard, saaledes paa Samsø, hvor der er superflaart Gods. Hvad forlanges der her? Her forlan-

ges ikke Andet, end at Regjeringen skal være bemyndiget til at kunne give saadanne enkelte Familier en Haandsræfning. Jeg for mit Bedkommende var under ingen Omstændigheder gaaet ind paa Lovforslaget, dersom det var blevet en Forpligtelse for Regjeringen, thi da kunde man med en vis Berettigelse have argumenteret saaledes, som man nu gjør, men naar det kun er en Bemyndigelse for Regjeringen, navnlig for Finantsministeren, til hver enkelt Gang at tage disse Forhold under særlig Overveelse og derefter bestemme sig, saa vilde Finantsministeren jo være istand til at afvise saadanne Begjæring, som han ikke finder, der er Anledning til at imødekomme, ligesom han ogsaa vil have Indflydelse paa de Bestingelser, hvorunder vedkommende Laan tilstaaes. Men hvad der var nødvendigt at have, var en Bemyndigelse for Finantsministeren, thi den har han hidtil ikke havt (Madvig). Den skal han heller ikke have. Sa, det er en anden Ting, om han skal have den eller ikke, han har den i alt Fald ikke, uden at den ved Lov gives ham. Naar der nu er sagt, at det kunde faae saa ganske forførelige Følger for Finantserne, saa kan jeg ikke see dette. Ogsaa her vil jeg sige: So mere man er overbevist om, at der kun er lidt Brug for Loven, desto mindre Betydning vil den ogsaa faae for Finantserne, og dernæst ligge det ogsaa i Forholdets Natur, selv om Summen af Laanene maatte kunne løbe op til 100,000, ja 200,000 Rd, saa ville de fordeles paa en lang Arrække; thi Andragender om Laan ville ikke indløbe hver Ugedag, og, naar jeg har kunnet gaae ind paa Forslaget, da er det ogsaa af den Grund, at jeg forventer, at de Laan, der her er Tale om, ville kunne udredes af den meget store Masse Domagnepligtigheder, der, om jeg ikke tager meget fejl, beløbe sig til omtrent 6 Millioner, og paa hvilke der Tid efter anden indkommer nogle Udbrag, som der altsaa bliver Spørgsmaal om at anbringe i disse Laan, istedetfor, som man nu gjør, og hvad adskillige Medlemmer ikke synes godt om, at bruge dem til løbende Udgifter og derved formindste Activernes Størelse. Hvad der derimod er nødvendigt, er at sørge for — og det troer